

KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA

1000e	TP 2024	MTA 2025	Toteuma 31.8.2025	Toteuma %
Toimintatulot (ulk)	4 142	3 021	2 167	71,7 %
Toimintamenot (ulk)	-51 039	-49 409	-34 455	69,7 %
Toimintakate (netto)	-46 896	-46 388	-32 288	69,6 %
Toimintatulot* (ulk ja sis)	8 623	7 346	4 857	66,1 %
Toimintamenot* (ulk ja sis)	-70 450	-68 402	-46 998	68,7 %
Toimintakate (netto ulk ja sis)	-61 827	-61 056	-42 140	69,0 %
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	-14	-10	-8	84,5 %

Merkittävimmät talouden poikkeamat

Elokuun lopussa kasvatus- ja opetuslautakunnan palvelusuunnitelman ulkoisten menojen toteumaprosentti on 69,7 % ja toimintakateen toteumaprosentti 69,6 %. Toteumat ovat muiden toimielinten elokuun toteumiin verrattuna korkeampia ja palvelusuunnitelman määrärahamuutosten valmistelu on jo käynnissä yhteistyössä talouspalveluiden kanssa. Kasvatuksen ja opetuksen palvelualueen merkittävimmät talouden poikkeamat liittyvät ennakoimattomiin lainsäädännöllisiin velvoitteisiin, muutoksiin tai uudistuksiin, joiden määräraha-vaikutukset eivät olleet tiedossa tai arvioitavissa vuoden 2025 talousarvion yhteydessä.

1. Perusopetuksen kotikuntakorvaukset, lakisääteinen. Kun lapsi tai nuori saa perusopetusta muussa kunnassa kuin omassa kotikunnassaan. Korvaus perustuu valtioneuvoston määrittelemiin oppilaskohtaisiin yksikköhintoihin. Kunta maksaa toiselle kunnalle korvauksen siltä ajalta, kun oppilas saa opetusta kyseisessä kunnassa.
2. Oppimisen tuen lakiuudistus 1.8.2025 lähtien, lakisääteinen. Opetuksen järjestäjän tulee varata ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamiseen 0,122 opetustuntia viikossa koulun oppilasta kohden, sisältäen yleisen tukiopetuksen, opetuskielen tukiopetuksen sekä erityisopettajan antaman opetuksen muun opetuksen yhteydessä. Kasvatus- ja opetuslautakunta on hyväksynyt koulujen alustavat oppimisen tuen suunnitelmat 5/2025, mutta niiden toteutumista seurataan ja arvioidaan säännönmukaisesti.
3. Uusi vammaispalvelulaki (675/2023) on tullut voimaan 1.1.2025. Se vaikuttaa vaativan erityisen tuen (VET)oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämiseen ja maksuihin. Lakiin sisältyy kolmen vuoden siirtymäaika päättyen 31.12.2027. Koulutuksen järjestäjällä ja palveluntuottajalla on

yhdenvertaisuuslain perusteella erityinen velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta oppilaitoksessa. Muutostilanne on edellyttänyt tiivistä yhteistyötä Pirhan ja perheiden kanssa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan havainnot

Granite-järjestelmä tukee hyvin kasvatuksen ja opetuksen palvelualueen yksikkö- ja palvelu- aluetasolla riskienhallinnan havaintoja. Vuoden 2025 aikana on korostunut psykososiaalinen kuormitus sekä työntekijöillä että esihenkilöillä. Työntekijä on tarjonnut matalan kynnyksen tuki- palveluja yhteistyössä henkilöstöpalveluiden ja työterveyshuollon kanssa. Monesti asiat eivät liity suoraan työhön, mutta vaikuttavat työhön. Huolta on herättänyt paikoin esi- ja alkuopetuksen oppilaiden haastava käyttäytyminen, mikä edellyttää avun saamiseksi varhaista tukea lapselle, perheelle ja heidän kanssaan työskenteleville aikuisille. Oppilaan fyysinen rajoittaminen - ilmoituksia opetuksen järjestäjälle on laadittu ajalla 1–8/2025 23 kappaletta. Pirhan kanssa tehtävä yhteistyö korostuu lasten ja nuorten palveluissa, mutta haasteena on riittävän nopea avunsaanti.

Systemaattinen poissaolojen seuranta ja ennakoivat sekä töihin paluuta tukevat toimenpiteet ovat keskiössä kaikilla tehtäväalueilla. Poissaolojen tilannekuva 1–8/2025: Hallinto ja alueelliset palvelut / aamu- ja iltapäivätoiminta: merkittävimmät huomiot liittyvät kokonaispoissaolojen laskusuuntaan (-22 %), perhevapaiden määrän alenemiseen sekä lääkärin kirjoittamien sairauslomien huomattavaan kasvuun; Opetuspalvelut: sairauspoissaolot ovat kokonaisuudessaan 4 % (120 pv) suuremmat edelliseen vuoteen verrattuna. Sairauspoissaolot esihenkilön luvalla ovat suuremmat kuin edellisenä vuonna (182 pv). Merkittävimmät huomiot liittyvät kokonaispoissaolojen laskusuuntaan, perhevapaiden määrän vähenemiseen sekä kuntoutustuen ja esimiehen luvalla myönnettyihin sairauspoissaoloihin. Muiden poissaolojen merkittävin muutos on palkallisten aktiivivapaiden ja ylityövapaiden vähentyminen 90 % (633 pv); Varhaiskasvatuspalvelut: arjen huomiona sairauspoissaolojen kokonaismäärän väheneminen (-13,2 %) sekä perhevapaiden määrän merkittävä kasvu. Sairauspoissaolojen osalta esihenkilön luvalla myönnetyt lisääntyneet, mutta lääkärin ja terveydenhoitajan todistuksella taas vähentyneet. Edelleen kuitenkin havaintona se, että työterveydestä kirjoitetaan herkästi pitkiä sairauslomia ilman poissaoloajalle suunniteltua seurantaa, joka auttaisi työntekijää kuntoutumaan työkuuntoon ja Ruokapalvelut: Ruokapalveluissa poissaolopäivät ovat merkittävästi nousseet edelliseen vuoteen verraten (9,9 %), osatyökyvyttömyyteen liittyvät poissaolot ovat kasvaneet ja niiden osuus on noin 12 % henkilöstöstä. Osa-aikatyö haastaa arjen toimintojen suunnittelua. Pitkittyneet sairauslomat ovat merkittävä osa kokonaispoissaaloista, yli 50 %. Pitkittyneet sairauslomat liittyvät työn kuormitukseen tuki- ja liikuntaelinien osalta. Näiden lisäksi on kasvanut merkittävästi eriaisteiset ahdistuneisuushäiriöt poissaoloperusteiksi. Työkykyneuvottelut ovat merkittävästi lisääntyneet osana varhaisen tuen puuttumisista.

HALLINTO JA ALUEELLISET PALVELUT, KASVATUS JA OPETUS

Hallinto ja alueelliset palvelut, kasvatus ja opetus vastaa palvelualueen yhteisten asioiden hoidosta ja koordinoinnista, lautakuntatyöskentelyn sujuvuudesta sekä yhteistoiminnasta muiden palvelualueiden ja prosessien kanssa. Uuden kunnan myötä korostuu sujuva yhdyspintatyö Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Lisäksi tehtävänä on tukea Lempäälän kuntastrategian jalkauttamista edesauttamalla tehtäväalueiden tavoitteiden toteutumista sekä hallinnon ja talouden sujuvaa hoitamista reagoimalla proaktiivisesti toimintaympäristön muutoksiin.

Lempäälän lukio tarjoaa lukiokoulutusta Virta-kampuksella, jossa toimii myös Tampereen seudun ammatillisen koulutuksen (TREDU) toimipiste. Lisäksi Lempäälän kunta on jäsenkunta Valkeakosken seudun ammattiopistossa.

Lempäälän kunta järjestää perusopetuslain (21.8.1998/628) mukaista koululaisten aamu- ja ilta-päivätoimintaa. Toimintaan osallistuminen on vapaaehtoista ja maksullista.

Pirkan opisto on eräs maamme suurimmista kansalaisopistoista. Nokian, Pirkkalan, Lempäälän ja Vesilahden kuntien muodostama oppilaitos järjestää yleissivistävää ja harrastuksia tukevaa koulutusta sekä taiteen perusopetuksen opetuspalveluja neljään opiston jäsenkuntaan.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Lempäälän lukio edistää valmiuksia tulevaisuuden työelämää ja edistää kunnan elinvoimaa painotuskurssien myötä. Laaditaan osallistavan (henkilöstö ja opiskelijat) valmistelun myötä esiselvitys painotustarjonnasta	Lempäälän lukion kurssitarjonnan painotustarjontaa koskeva esiselvitys on valmis 11/2025	Selvitys on henkilöstön ja opiskelijoiden vahvaan osallisuuteen perustuvassa valmistelussa. Raportointi kasvatus- ja opetuslautakunnassa 10/2025.	Toteutuu 
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Rekrytoidaan vapaaehtoisia ikäihmisiä kohtaamispaikatoimintaan. Pilotin tavoitteena on vahvistaa yhteisöllisyyttä ja vertaisjakamista sekä torjua yksinäisyyttä tuomalla eri sukupolvet yhteen. Tavoite linkittyy keskeisesti perhekeskusverkoston toimintaan ja tavoitteisiin.	Vähintään viisi vapaaehtoista osallistuu toimintaan kohtaamispaikoilla keväällä 2025.	Rekrytointikampanjasta huolimatta ei saatu rekrytointia mummuja tai vaareja kohtaamispaikoille. Sen sijaan kehitetään yhteistyömahdollisuuksia paikallisten yhdistysten kanssa, josta esimerkkinä MLL:N iltatuvat kohtaamispaikoilla syksyllä 2025.	Ei toteudu 

OPETUSPALVELUT

Esi- ja perusopetus muodostavat lapsen kasvun ja oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden ja perustan elinikäiselle oppimiselle. Esiopetuksen keskeisenä tehtävänä on edistää lapsen oppimis-, kasvu- ja kehitysedellytyksiä yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa. Esiopetuksen avulla vahvistetaan lapsen sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa leikin ja myönteisten oppimiskokemusten avulla.

Perusopetuksessa tietojen ja taitojen oppiminen lisääntyy, mutta edelleen on tärkeää vahvistaa esiopetuksessa aloitettua arkielämän valmiuksien oppimista. Toiminnassa tähdätään myös siihen, että oppilaat saavat edellytystensä mukaiset valmiudet jatko-opinnoissa pärjäämiselle.

Esi- ja perusopetuksen tehtävänä on edistää lasten ja nuorten oppimista, kasvamista ja kehittymistä itseään, kanssaihmissiään ja ympäristöään arvostaviksi yhteiskunnan jäseniksi. Perusopetusta annetaan yleisopetuksena ja joustavana perusopetuksena. Oppimisen ja koulunkäynnin tukena annetaan tehostettua ja erityistä tukea lähtökohtaisesti muun opetuksen yhteydessä.

Lempäälän kunnan esi- ja perusopetuksen kouluverkossa on yksitoista koulua. Alakouluista (esi-6. lk.) kuusi on kyläkouluja ja neljä isoja alakouluja, Yläkouluja (7.–9. lk.) on kolme. Oppilasmäärä esi- ja perusopetuksessa lukuvuonna 2025 (8/2024) on 3628 oppilasta.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Henkilöstö	Erityisopetuksen lainsäädännön 1.8.2025 muutokseen valmistautuminen kuntatasolla ja henkilöstön osaamisen varmistaminen mm. Osakkeen tarjoamien koulutusten myötä	Esi- ja perusopetuksen henkilöstön kouluttautumisasaste 100 % uuteen erityisopetuksen lainsäädäntöön.	Koulujen koko henkilöstö on kouluttautunut monikanavaisesti uuteen oppimisen tuen lainsäädäntöön kevään 2025 aikana. Lainsäädännön toimeenpanoa tukevat koulutukset jatkuvat lukuvuoden 2025–2026 aikana.	Toteutuu 
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)	Erityisopetuksen lainsäädäntöuudistuksen mukaan opetuksen järjestäjän tulee varata viikoittain 0,122 opetustuntia / oppilas enakoiviin tukitoimiin	Lempäälän kunnan perusopetuksen koulujen enakoiviin tukitoimiin osoitettu viikoittainen resurssi on vähintään lainsäädännön edellyttämä	Opetuksen järjestäjän tulee varata ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamiseen 0,122 opetustuntia viikossa koulunoppilasta kohden (yleinen tukiovetus, opetuskielen tukiovetus sekä erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä). Lempäälän kunnan oppimisen tuen	Toteutuu 

		0,122 opetustuntia/oppilas.	uudistuksen osalta kasvatus- ja opetuslautakunta on vahvistanut ryhmäkohtaisen tuen resurssin oppilasta kohden 5/2025 ollen 0,204 opetuntia / oppilas. Resurssin käyttöä seurataan ja arvioidaan.	
Ympäristö ja kestävä kehitys	Talousarviotavoite: Uusien oppilaaksiottoalueiden käyttöönotto 1.8.2025 lähtien varmistamaan opetuksen järjestämistä tasa-arvoisesti, tarkoituksenmukaisesti ja resurssitehokkaasti ottaen huomioon oppilasmäärän muutokset. Oppilaspaikan osoittamisessa pyritään huomioimaan perheen toiveet silloin, kun toiveena on koulukuljetusreitillä varrella sijaitseva muu kuin luonnollinen lähikoulu.	Uudet oppilaaksiottoalueet palvelevat kouluverkon kokonaisuutta ja opetukseen soveltuvien tilojen tarkoituksenmukaista käyttöä. Turvataan alakoulujen tasainen oppilasmäärän jakautuminen, ottaen huomioon kehittämiskohteiden alla olevien koulujen tilanne.	Kasvatus- ja opetuslautakunta on hyväksynyt uudet esi- ja perusopetuksen oppilaaksiottoalueet 1.8.2025 lähtien. Perheet ovat olleet tyytyväisiä oppilaspaikan osoittamisprosessiin (ketterä sähköinen toteutus ja perheiden tilanteet huomioon ottavat päätökset n.1,5 kk aikaisemmin). Uudet oppilaaksiottoalueet: 1. 8.2025 alkaen alakouluille muodostuu kolme oppilaaksiottoaluetta: 1. Lempäälä, eteläinen: Lempainen, Kelho, Mattila ja Lastunen, 2. Lempäälä, keskinen: Moisio Saikka, Kuokkala, Nurmi ja Säijä (Saikan koulu 1.8.2026 lähtien) ja Lempäälä, pohjoinen: Kulju ja Sääksjärvi. Yläkoulut muodostavat yhden oppilaaksiottoalueen: Hakkari, Kanava ja Sääksjärvi Muutoksen vaikutukset: Muutos koskee esiopetuksen oppilaita ja yläkouluun siirtyviä 7. luokan oppilaita. Lähtökohta on se, että oppilaat jakautuisivat tasaisesti eri kouluihin. Edelleen oppilaalle osoitetaan lähikouluksi nykyisillä oppilaaksiottoalueilla oleva koulu, mutta perhe voi pyytää kuntaa	Toteutuu 

			osoittamaan koulupaikan toisesta koulusta seuraavista syistä: sisarussuhde, asiantuntijalausunto esim. terveydellisistä syistä , Lapsiystävällisen kunnan hengessä lasten, nuorten ja perheiden sujuvaa arkea ja hyvinvointia edistävä peruste, kuten perheen luontainen asiointisuunta työ ja päivähoitopaikat huomioon ottaen ja oppilaskohtainen tuen tarve vaikuttaa koulupaikan osoittamiseen. Käytännössä oppilaita voidaan osoittaa perheen omasta toiveesta isoilta kouluilta kyläkouluille tai kyläkouluilta isoille kouluille. Kunnan osoittaessa koulun oppilas tulee koulumatkaetuuden piiriin.	
--	--	--	--	--

VARHAISKASVATUSPALVELUT

Lempäälän kuntastrategia toteutuu varhaiskasvatuspalvelujen palvelulupauksen kautta "Autamme jokaista lasta kipeämään omalle vuorelleen, niin korkealle kuin mahdollista, yhteistyössä häntä ympäröivien turvallisten aikuisten kanssa" konkretisoi varhaiskasvatuksen visiota.

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaan kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

Varhaiskasvatuspalvelut järjestävät monipuolisia palveluita varhaiskasvatusikäisille lapsille. Varhaiskasvatuslain mukaisesti varhaiskasvatusta tulee olla saatavilla kunnan järjestämänä tai valvottuna siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin, lähipalvelun periaatteella, kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

Lempäälässä on 15 kunnallista päiväkotia ja 4 yksityisen palvelutuottajan palvelusetelipäiväkotia. Kunnallisia, kotona toimivia perhepäivähoitajia on 6 ja yksityisiä kotona toimivia perhepäivähoitajia 7 kappaletta. Yksityisiä ryhmäperhepäivähoitokoteja on 2 kappaletta.

Teema	Talousarviota- voite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilan- nepäi- vitys
Palvelui- den ja toimin- nan ke- hittämi- nen	Laadukas ko- kopäiväpeda- goginen arki, jossa tavoit- teet asetetaan aikuisten toi- minnalle, las- ten tarpeisiin pohjautuen.	Asiakastyyty- väisyyskyselyn tavoitekes- kiarvo kaikilla osa-alueilla 4, arviointias- teikolla 1–5.	Asiakastyytyväisyyskysely toteutettiin suunnitellusti. Arviointiasteikkona kyse- lyssä käytettiin asteikkoa 1–5. Tavoitekes- kiarvoksi kaikille osa-alueille kunnallisen varhaiskasvatuksen osalta on 4. Tavoite- keskiarvo saavutettiin kaikissa osa-alu- eissa. Lapsen hoidon aloitukseen liittyvät huol- tajien kanssa käytävät aloituskeskustelut toteutuivat 94%:sesti Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laa- dintaan liittyvät huoltajien kanssa käytä- vät varhaiskasvatussuunnitelmakeskuste- lut toteutuivat 98%:sesti (talousarvioon asetettu tavoite 90%) Huoltajat ovat pääsääntöisesti erittäin tyy- tyväisiä saamaansa varhaiskasvatuspalve- luun	Toteu- tuu 

			Henkilöstö saa paljon kiitosta avovastauksissa siitä, kuinka he ovat todella taitavia työssään, lapset pitävät heistä ja myös vanhemmat kohdataan empaattisesti ja asiantuntevasti. Henkilöstön työssä näkyy se, että perheiden hyvinvointi on heille tärkeää ja se tuodaan esiin.	
Henkilöstö	Lakisääteinen, kelpoisuusehdot täyttävä, työssään viihtyvä henkilöstö Lempäälän kunnan varhaiskasvatuksessa.	Onnistuneet rekrytointiprosessit, joissa korostetaan positiivista työnantajakuva. Avoinna olevista paikoista saadaan täytettyä kelpoisilla hakijoilla 100 %.	Toimintavuodelle 2025–2026 vakituisiin toimiin ei ole ollut rekrytointitarvetta. Määräaikaisiin sijaisuuksiin saatu rekrytointia 80 prosenttisesti koulutuksellisesti päteviä työntekijöitä.	Toteutuu osittain 

RUOKAPALVELUT

Ruokapalvelut toimii kunnassa 1.1.2023 lukien tulosvastuullisena tehtäväalueena tuottaen ruokapalvelut kunnan päiväkoteihin ja kouluihin. Ruokapalvelut vastaa ruokapalvelun toiminnan suunnittelusta, aterioiden valmistuksesta, kuljetuksesta sekä tarjoilusta asiakaskohteissa. Ruokapalvelut tuottaa aterioita 27 asiakaskohteeseen noin 5 000 asiakkaalle. Toiminta on ammattitaitoista, taloudellista ja asiakaslähtöistä. Ruokapalvelut kehittää aktiivisesti toimintaa kuntastrategiasta nousevien tarpeiden mukaisesti ja panostaa erityisesti asiakkaiden hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen. Ruokakasvatus on kiinteänä osana arkea, jolla edistetään kuntalaisten hyvinvointia yhdessä muiden kunnan toimijoiden kanssa.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Palveluiden ja toiminnan kehittämisen	Ruokapalvelujen palveluverkon toiminnan tarkastelua ja vakiinnuttamista tuotannollisesti ja taloudellisesti. Lisäksi edistetään poikkihallinnollisuuden (yhdessä ruokapalvelu ja aamu- ja iltapäivätoiminta) myötä monipuolisempaa resurssien käyttöä 1.8.2025 alkaen.	Henkilöstömäärärahojen käytön kehitys (sijaiset)	Henkilöstömäärärahat ovat edelleen elokuun tilanteen mukaan alitumassa, mutta henkilöstövuokraukseen käytettävät rahat tulevat todennäköisesti ylittymään loppu vuonna lisääntyneiden sairaspaisaolajen vuoksi. Palveluverkon toiminnallinen muutos on onnistunut hyvin ja on osoittanut maltillisen kehityksen aineiden ja tarvikkeiden ostossa. Aamu- ja iltapäivähoidon sekä ruokapalvelun poikkihallinnollista yhteistyötä ei tässä vaiheessa tarkastella enää vaan keskitytään lautakunnan linjaamiin asioihin aamu- ja iltapäivätoiminnan osalta.	Toteutuu osittain 
Henkilöstö	Sijaispoolin toiminnan vakiinnuttaminen. Sijaispoolilla vähennetään entisestään vuokratyövoiman käyttöä, jolloin sijaismäärärahojen käyttö on maltillista.	Henkilöstömäärärahojen käytön alenema - 25 %	Sijaispooli on vakiintunut toiminnallaan osaksi ruokapalvelun arkea, mutta merkittävää määrärahojen alenemaa ei tule henkilöstövuokrauksen määrärahojen suhteen lisääntyneiden poissaolajen vuoksi ruokapalvelussa.	Ei toteudu 